

ความคิดเห็นของสตรีเกี่ยวกับบุตร

โดยปกติแล้วบิดามารดาส่วนใหญ่ต้องการที่จะมีบุตร เพราะนอกจากจะมีผู้สืบสกุลต่อไปแล้ว ยังทำให้บิดามารดามีความสุข ความอบอุ่น และถ้าหากบุตรโตขึ้นบุตรก็อาจจะมีส่วนช่วยเหลือทางด้านการเงิน ดูแลบิดามารดาเมื่อแก่ชรา ซึ่งผลดีของบุตรนั้นมีอยู่มากมายหลายประการ แต่ในขณะเดียวกันการมีบุตรก็ทำให้เกิดผลเสียเหมือนกันคือ บิดามารดาจะต้องมีการระมัดระวังในการเลี้ยงดูให้บุตรเจริญเติบโต ตลอดจนเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของสตรีเกี่ยวกับบุตรนี้ จึงเป็นการศึกษาถึง ผลดี ผลเสียของการมีบุตร 4 คนขึ้นไป มีบุตร 2 คน และไม่มีบุตรเลย รวมทั้งได้ศึกษาความคิดเห็นของสตรีเกี่ยวกับจำนวนบุตร ว่ามีจำนวนบุตรเท่าใดจึงจะเป็นจำนวนบุตรซึ่งคิดว่ามีมากและมีน้อย และในการศึกษาคั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสตรีในเขตเมืองและเขตชนบทว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับบุตรแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

ตารางที่ 10 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุตร ซึ่งคิดว่ามีมาก จำแนกตามที่อยู่อาศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุตร ซึ่งคิดว่ามีมาก (คน)	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
1-2	1.4	(6)	1.5	(32)
3-4	48.2	(212)	29.2	(829)
5+	50.5	(222)	69.4	(1,496)
รวม	100.0	(440)	100.0	(2,157)

ในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องจำนวนบุตรซึ่งคิดว่ามีมากนั้น สตรีในเขตเมือง และสตรีในเขตชนบท มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จากตารางที่ 10 พบว่า สตรีในเขตเมือง ร้อยละ 50.5 และสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่ร้อยละ 69.4 มีความคิดเห็นว่าการมีบุตรมากคือ มีจำนวนบุตรตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป แต่เมื่อพิจารณาจำนวนบุตร 3-4 คนที่คิดว่าเป็นจำนวนบุตรที่คิดว่ามีมากขึ้น สตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นร้อยละ 48.2 และสตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 29.2 เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสตรีในเขตเมืองเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าการมีบุตร 3-4 คน ก็คิดว่าเป็นจำนวนบุตรซึ่งมีมากแล้ว สำหรับสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีบุตรตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป จึงจะคิดว่าเป็นจำนวนบุตรซึ่งมีมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า แบบแผนการมีบุตรของสตรีในเขตเมืองและเขตชนบทแตกต่างกัน โดยที่สตรีในเขตชนบทนิยมการมีครอบครัวขนาดใหญ่เพื่อที่จะให้บุตรมาช่วยในด้านแรงงานส่วนสตรีในเขตเมืองนั้นนิยมการมีครอบครัวขนาดเล็ก ดังนั้นจึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเกี่ยวกับจำนวนบุตร ซึ่งคิดว่ามีมาก สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุตร 1-2 คน ที่คิดว่าเป็นจำนวนบุตรซึ่งมีมากนั้น สตรีทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 1.4 และร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุตร ซึ่งคิดว่ามีน้อย จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุตร ซึ่งคิดว่ามีน้อย (คน)	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
1-2	83.3	(368)	69.8	(1,505)
3-4	16.1	(71)	26.7	(576)
5+	.7	(3)	3.5	(75)
รวม	100.0	(442)	100.0	(2,156)

ควมคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุตร ซึ่งคิดว่ามีน้อย (ตารางที่ 11) พบว่า สตรีในเขตเมือง และเขตชนบทส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ การมีบุตรน้อยนั้น คือมีบุตรประมาณ 1-2 คน ซึ่งสตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นร้อยละ 83.3 และสตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 69.8 เมื่อเปรียบเทียบในสัดส่วนแล้วพบว่า สตรีในเขตเมืองตอบในสัดส่วนที่สูงกว่าสตรีในเขตชนบท ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า สตรีในเขตเมืองส่วนใหญ่มีความคิดว่ามีบุตร 3-4 คนขึ้นไปจึงจะคิดว่าเป็นบุตรซึ่งมีมาก (ตารางที่ 10) ดังนั้นการมีบุตรน้อยก็คือควรจะมบุตรไม่เกิน 2 คน เมื่อพิจารณาถึงจำนวนบุตร 3-4 คน ที่คิดว่าเป็นจำนวนบุตรที่มีน้อย พบว่า สตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าสตรีในเขตเมือง กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นร้อยละ 16.1 สตรีในชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 26.7 แสดงให้เห็นว่า สตรีในเขตชนบทกลุ่มนี้ยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบแผนเดิมคือสตรีในชนบทจะต้องมีบุตรหลาย ๆ คน เพื่อช่วยงานและสตรีกลุ่มนี้ยังไม่ตระหนักถึงภาวะที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรให้มีคุณภาพที่ดี สำหรับจำนวนบุตร 5 คนขึ้นไปก็คิดว่าเป็นจำนวนบุตรซึ่งมีน้อย สตรีในเขตเมืองและเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ .7 และ 3.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไป จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไป	เขตเมือง		เขตชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เลี้ยงดูพ่อแม่ ช่วยทำงาน เพิ่มรายได้	34.4	(148)	53.4	(1,137)
เป็นเพื่อน ดูแลเมื่อเจ็บป่วย ทำให้-	5.8	(25)	4.8	(103)
ครอบครัวมีความสุข				
อื่น ๆ	.7	(3)	.1	(3)
ไม่ระบุผลดี ไม่มีทั้งผลดี ผลเสีย	59.1	(254)	39.8	(888)
รวม	100.0	(430)	100.0	(2,131)

ในเรื่องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไปนั้น จากการสำรวจการใช้สื่อสารมวลชน เพื่อช่วยในการวางแผนครอบครัว พบว่า ผู้ตอบส่วนมากเห็นผลดีของการมีบุตร 4 คนและมากกว่า 4 คนขึ้นไป ในเรื่องเศรษฐกิจเป็นสำคัญ (Chulalongkorn University: Institute of Population Studies and Faculty of Communication Art, Ministry of Public Health: IEC Unit 1981: 18-19) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ จากตารางที่ 12 พบว่า สตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่ร้อยละ 53.4 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไปในเรื่องเศรษฐกิจ เช่น เลี้ยงดูพ่อแม่ ช่วยทำงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ซึ่งเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าความคิดเห็นของสตรีในเขตเมือง กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองที่เห็นผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไปในเรื่องเศรษฐกิจมีเพียงร้อยละ 34.4 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สตรีในเขตชนบทอาชีพส่วนใหญ่คือ เกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงานหลาย ๆ คนช่วยกัน ดังนั้น การมีบุตร 4 คนขึ้นไป สตรีชนบทย่อมจะเห็นผลดีของบุตรในเรื่องเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีในเขตเมือง สำหรับผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไปในเรื่องจะให้บุตรเป็นเพื่อน ดูแลเมื่อเจ็บป่วยและทำให้ครอบครัวมีความสุขนั้น ได้รับความเห็นเพียงส่วนน้อย เท่านั้น กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นร้อยละ 5.8 และสตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 4.8 แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่ไม่ระบุผลดีและคิดว่าการมีบุตร 4 คนขึ้นไปไม่มีทั้งผลดีและผลเสีย นั้น มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งสองเขต สตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบทที่ไม่ระบุผลดีและคิดว่าการมีบุตร 4 คนขึ้นไปไม่มีทั้งผลดี ผลเสียนั้นมีร้อยละ 59.1 และ 39.8 ตามลำดับ

เกี่ยวกับผลเสียของการมีบุตร 4 คนขึ้นไป สตรีทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทได้แสดงความคิดเห็นในอัตราส่วนร้อยละใกล้เคียงกันทุก ๆ เรื่อง ดังเช่น ผลจากตารางที่ 13 สตรีทั้งเขตเมืองและเขตชนบทได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการมีบุตร 4 คนขึ้นไปในเรื่องเศรษฐกิจ เช่น จะทำให้มีภาระมากขึ้น และถ้าหากมีบุตร 4 คนขึ้นไป จะทำให้มีรายได้ไม่พอส่งเสียบุตรร้อยละ 58.8 และ 55.8 ตามลำดับ การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของพีรสิทธิ์ คำนวาศิลป์ ที่พบว่า สตรีส่วนใหญ่ในเขตเมืองและเขตชนบทจะเห็นผลเสียของการมีบุตรหลายคนในเรื่องเศรษฐกิจ เช่น ค่าใช้จ่ายทางการเงิน และค่าใช้จ่ายทางด้านการศึกษามากกว่าอย่างอื่น ๆ (Peerasit Kamnuansilpa 1981: 58-61) และการมีบุตร 4 คนขึ้นไปไม่มีทั้งผลดีผลเสีย นั้น สตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 21.9 และ 28.0 เมื่อนำมาเปรียบเทียบในอัตราส่วนร้อยละแล้ว พบว่าสตรีในเขตชนบทจะไม่ระบุผลเสียของการมีบุตร 4 คนขึ้นไป และเห็นว่าการมีบุตร 4 คนขึ้นไปไม่มีทั้งผลดีและผลเสียสูงกว่าสตรีในเขตเมือง

ตารางที่ 13 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการ
มีบุตร 4 คนขึ้นไป จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ผลเสียของการมีบุตร 4 คนขึ้นไป	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
มีภาระมากขึ้น รายได้ต่ำ ไม่พอ ส่งเสียบุตร	58.8	(259)	55.8	(1,186)
ดูแลได้ยาก เป็นอุปสรรคต่อการ ทำงาน	14.9	(64)	12.5	(265)
สุขภาพของมารดาไม่ดี มีความกังวลใจ	4.4	(19)	3.8	(80)
ไม่ระบุผลเสีย ไม่มีทั้งผลดี ผลเสีย	21.9	(94)	28.0	(594)
รวม	100.0	(430)	100.0	(2,125)

อาจเป็นเพราะว่าสตรีในเขตชนบทกลุ่มนี้ยังคิดเห็นผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไป ดังนั้นจึงไม่
ระบุถึงผลเสีย สำหรับในเรื่องอื่น ๆ เช่น การมีบุตร 4 คนขึ้นไป จะทำให้ดูแลได้ยาก เป็น
อุปสรรคต่อการทำงาน สุขภาพของมารดาไม่ดี และมารดาที่มีความกังวลใจนั้น สตรีทั้งในเขต
เมืองและเขตชนบท มีความคิดเห็นอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันและมีน้อยกว่าค่าตอบในเรื่องอื่น ๆ
ซึ่งสรุปแล้วจะพบว่าสตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบท ส่วนใหญ่จะเห็นผลเสียของการมีบุตร
4 คนขึ้นไปในเรื่องเศรษฐกิจสูงกว่าผลเสียในเรื่องอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการมีบุตร
2 คน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ผลดีของการมีบุตร 2 คน	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มีภาระทางการเงิน เสียค่า ใช้จ่ายน้อยลง	54.5	(231)	48.6	(1,037)
มีความสุข มารดามีสุขภาพดี มีเวลา ว่างมาก	6.6	(28)	4.7	(101)
ดูแลได้ง่าย เสื่อฐานะทางสังคมได้ง่าย	7.8	(33)	12.0	(255)
ไม่ระบุมลดี ไม่มีทั้งผลดี ผลเสีย	31.1	(132)	34.7	(739)
รวม	100.0	(424)	100.0	(2,132)

ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการมีบุตร 2 คน นั้นจากการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์ในประเทศไทย พบว่า ผู้ที่เห็นด้วยกับการมีครอบครัวขนาดเล็ก เห็นว่า การมีบุตรน้อยจะช่วยแบ่งเบาภาระทางการเงินได้ดีกว่า และสามารถเลี้ยงดูได้ง่ายกว่า ให้การศึกษาได้สูงขึ้น (Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, Population Survey Division National Statistical Office 1977: 2) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ จากตารางที่ 14 พบว่า สตรีในเขตเมืองส่วนใหญ่ร้อยละ 54.4 และสตรีในเขตชนบทร้อยละ 48.6 มีความคิดเห็นว่าการมีครอบครัวขนาดเล็ก มีผลดีในเรื่อง ไม่มีภาระทางการเงิน และเสียค่าใช้จ่ายที่จะให้กับบุตรน้อยลงซึ่งสตรีในเขตเมืองจะมีอัตราส่วนร้อยละความคิดเห็นนี้สูงกว่าสตรีในเขตชนบท ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตรในเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบท จากการวิจัยของนพวรรณ จงวัฒนา และจตุรา บณิสัยบุญย์ (2529: 76) พบว่า มารดาในเขตเมืองจะเสียค่าใช้จ่ายทางตรง โดยเฉลี่ยค่อนมีสำหรับเด็กอายุ 1-12 ปี สูง

กว่ามารดาในเขตชนบท ดังนั้นสตรีในเขตเมืองจึงเห็นผลดีของการมีบุตร 2 คน ในเรื่อง เศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับผลดีของการมีบุตร 2 คน ในเรื่อง ดูแลเด็กได้ง่ายและเลื่อนฐานะทางสังคมได้ง่าย พบว่า สตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นในสัดส่วนที่สูงกว่าสตรีในเขตเมือง กล่าวคือสตรีในเขตชนบทแสดงความคิดเห็นร้อยละ 12.0 และสตรีในเขตเมืองมีเพียงร้อยละ 7.8 เท่านั้นซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่ทำงานด้านเกษตรกรรม จึงมีเวลาดูแลบุตรได้มากกว่าสตรีในเขตเมือง และการมีบุตร 2 คน ทำให้มารดามีความสุข มีสุขภาพดี มีเวลาว่างมากขึ้นสตรีในเขตเมืองและเขตชนบทมีความคิดเห็นเพียงร้อยละ 6.6 และ 4.7 เมื่อพิจารณาถึงผู้ที่ไม่ระบุผลดีและคิดว่าการมีบุตร 2 คน ไม่มีทั้งผลดีและผลเสียนั้นพบว่า สตรีทั้งสองเขตมีความคิดเห็นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ สตรีในเขตเมืองและเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 31.1 และ 34.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการมีบุตร 2 คน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ผลเสียของการมีบุตร 2 คน	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มีคนช่วยทำงาน	3.3	(14)	16.9	(359)
ไม่มีความสุข ความอบอุ่น	7.3	(31)	5.0	(107)
กลัวเด็กเสียชีวิต สองคนน้อยเกินไป	30.0	(127)	21.3	(452)
ไม่ระบุผลเสีย ไม่มีทั้งผลดี ผลเสีย	59.4	(252)	56.8	(1,208)
รวม	100.0	(424)	100.0	(2,126)

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการมีบุตร 2 คนนั้น โดยปกติแล้ว การมีบุตรเพียง 2 คน จะไม่ค่อยมีผลเสียเท่าใดนัก เพราะสตรีส่วนใหญ่จะเห็นผลดีของการมีบุตร 2 คน มากกว่าผลเสีย ดังนั้นจากตารางที่ 15 จึงพบว่า สัดส่วนของสตรีที่คิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการมีบุตร 2 คน จึงมีไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้ตอบทั้งหมด สำหรับผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการมีบุตร 2 คนนั้น สตรีในเขตเมืองร้อยละ 30.0 และสตรีในเขตชนบท ร้อยละ 21.3 แสดงความคิดเห็นว่า กลัวเด็กเสียชีวิตและมีบุตรสองคนน้อยเกินไป ซึ่งสตรีในเขตเมืองจะแสดงความคิดเห็นอยู่ในสัดส่วนที่สูงกว่าสตรีในเขตชนบท อาจจะเป็นเพราะว่าสตรีในเขตเมืองกลุ่มนี้มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตน้อยกว่าสตรีในเขตชนบท ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นว่าการกลัวเด็กจะเสียชีวิต ส่วนผลเสียของการมีบุตร 2 คน คือไม่มีคนช่วยทำงานนั้น สตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 16.9 ในขณะที่สตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นเพียงร้อยละ 3.6 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า สตรีในเขตชนบทยังมีความต้องการที่จะให้บุตรมาช่วยในการทำงานต่าง ๆ มากกว่าสตรีในเขตเมือง คงเนื่องจากว่าอาชีพของสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่เป็น เกษตรกรรม ดังนั้นจึงต้องการใช้แรงงานจากบุตรมาช่วยทำงาน เมื่อพิจารณาถึงผลเสียของการมีบุตร 2 คน คือ ทำให้ไม่มีความสุข และครอบครัวขาดความอบอุ่นนั้น เป็นความคิดเห็นที่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งสตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นอยู่ในสัดส่วนที่สูงกว่าสตรีในเขตชนบท กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นร้อยละ 7.3 และสตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นร้อยละ 5.0 สำหรับผู้ที่ไม่ระบุผลเสียและคิดว่าการมีบุตร 2 คน ไม่มีทั้งผลดีและผลเสียนั้น สตรีในเขตเมืองและเขตชนบทมีความคิดเห็นอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ สตรีในเขตเมืองและเขตชนบท มีความคิดเห็นร้อยละ 59.4 และ 56.8 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 อัตราส่วนร้อยของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการไม่มีบุตร จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ผลดีของการไม่มีบุตร	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่เป็นภาระทางด้านเศรษฐกิจ	17.7	(11)	21.4	(27)
มีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอ				
ไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน	71.0	(44)	66.7	(84)
มีสุขภาพดี มีความสุข				
ไม่ระบุมผลดี ไม่มีทั้งผลดี ผลเสีย	11.3	(7)	11.9	(15)
รวม	100.0	(62)*	100.0	(126)*

*หมายเหตุ ไม่รวมผู้ตอบเกี่ยวกับผลเสีย

โดยทั่วไปแล้ว การมีบุตรนั้นก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งผลดีของการมีบุตรนั้น สตรีส่วนใหญ่จะเห็นผลดีทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ บุตรจะช่วยเหลือทางด้านรายได้ให้แก่ครอบครัว บุตรจะให้ความรู้สึกมั่นคงต่อบิตามารดา และดูแลเมื่อชรา ฯลฯ ส่วนผลเสียของการมีบุตรนั้น สตรีส่วนใหญ่จะเห็นผลเสียทางด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับบุตร เช่น ค่าใช้จ่ายทางการเงิน การศึกษา (Peerasit Kamnuansilpa 1981: 58-61) เมื่อถามเกี่ยวกับผลดีของการไม่มีบุตร (ตารางที่ 16) จะเห็นได้ว่าสตรีส่วนใหญ่จะไม่เห็นผลดีของการไม่มีบุตร แต่จะมีความคิดเห็นว่า การไม่มีบุตรมีผลเสียมากกว่า ดังนั้นในตารางที่ 16 จึงเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะ ผู้ที่ตอบเกี่ยวกับผลดี ซึ่งมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งจะพบว่า สตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบท มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในทุก ๆ เรื่อง เกี่ยวกับผลดีของการไม่มีบุตร กล่าวคือ สตรีในเขตเมือง ร้อยละ 71.0 และสตรีในเขตชนบทร้อยละ 66.7 มีความคิดเห็นว่า ผลดีของการไม่มีบุตร คือไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ทำให้มารดามีสุขภาพดี และมีความสุข โดยที่สตรีในเขตเมืองมีอัตราส่วนร้อยของความคิดเห็นนี้สูงกว่าสตรีในเขตชนบทเพียงเล็กน้อย และเมื่อพิจารณา

ถึงผลดีของการไม่มีบุตรในเรื่องเศรษฐกิจ คือ ไม่เป็นภาระทางด้านเศรษฐกิจและมีเงินใช้อย่างเพียงพอ นั้น สตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าสตรีในเขตเมือง กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็นร้อยละ 17.7 และสตรีในเขตชนบท มีความคิดเห็นร้อยละ 21.4 คงจะเนื่องมาจากว่า สตรีในเขตชนบทนั้นส่วนใหญ่แล้ว จะยากจน บางคนก็ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ดังนั้น จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการไม่มีบุตรทางด้านเศรษฐกิจ ในสัดส่วนที่สูงกว่าสตรีในเขตเมือง สำหรับผู้ที่ไม่ระบุผลดีและมีความคิดเห็นว่าการไม่มีบุตรไม่มีทั้งผลดีและผลเสีย นั้น มีอยู่เพียงส่วนน้อย และอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 17 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการไม่มีบุตร จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ผลเสียของการไม่มีบุตร	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มีใครเลี้ยงดู เมื่อแก่ชรา	54.1	(237)	57.7	(1,237)
ไม่มีใครดูแล เมื่อเจ็บป่วย	29.2	(128)	32.1	(689)
ไม่มีความสุข				
อื่น ๆ	10.3	(45)	6.7	(143)
ไม่ระบุผลเสีย ไม่มีทั้งผลดี ผลเสีย	6.4	(28)	3.5	(76)
รวม	100.0	(438)	100.0	(2,145)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการไม่มีบุตร จากตารางที่ 17 พบว่า สตรีทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการไม่มีบุตรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทุก ๆ เรื่อง ซึ่งคล้ายกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการไม่มีบุตร กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองร้อยละ 54.1 และสตรีในเขตชนบทร้อยละ 57.7 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการไม่มีบุตรในเรื่อง ไม่มีใครเลี้ยงดูเมื่อแก่ชรา แสดงให้เห็นว่าสตรีทั้งสองเขตนี้ส่วนใหญ่แล้วยังมีความต้องการที่จะพึ่งหาบุตร คือต้องการให้บุตรเลี้ยงดูเมื่อตนแก่ชรา เมื่อเปรียบเทียบในอัตราส่วนร้อยละแล้ว สตรีในเขตชนบทจะมีความคิดเห็นสูงกว่าสตรีในเขตเมืองเพียงเล็กน้อยและอัตราส่วนร้อยละของสตรีในเขตชนบทจะยังคงสูงกว่าสตรีในเขตเมืองเมื่อพิจารณาถึงผลเสียของการไม่มีบุตรในเรื่อง ไม่มีใครดูแลเมื่อเจ็บป่วย และการไม่มีบุตรทำให้ไม่มีความสุข กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบท มีความคิดเห็นร้อยละ 29.2 และร้อยละ 32.1 ตามลำดับ สำหรับเหตุผลอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่ไม่ระบุผลเสียของการไม่มีบุตร และผู้ที่คิดว่าการไม่มีบุตร ไม่มีทั้งผลดีและผลเสียนั้น สตรีในเขตเมืองจะมีความคิดเห็นในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าสตรีในเขตชนบทสรุปแล้วจะพบว่า ผลเสียของการไม่มีบุตรนั้น สตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบท ส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับ ไม่มีใครดูแลเมื่อแก่ชรา และไม่มีใครดูแลเมื่อเจ็บป่วย รวมทั้งการไม่มีบุตรทำให้ขาดความสุขมากกว่าเหตุผลอื่น ๆ

ตารางที่ 18 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่เคยสมรส แสดงความคิดเห็นว่าบุตรจะเป็นที่พึงได้หรือไม่ จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

ความคิดเห็นว่าบุตรจะเป็นที่พึงได้หรือไม่	เขตเมือง		เขตชนบท	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
พึงได้	66.8	(254)	75.3	(1,517)
พึงไม่ได้	4.2	(16)	3.9	(79)
ไม่แน่ใจ, ขึ้นอยู่กับบุตร	28.9	(110)	20.8	(419)
รวม	100.0	(380)	100.0	(2,015)

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสตรีเกี่ยวกับบุตรว่าบุตรจะเป็นที่พึงได้หรือไม่ (ตารางที่ 18) พบว่า สตรีในเขต เมืองและสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.8 และ 75.3 มีความคิดเห็นว่าการบุตรของตนพอที่จะเป็นที่พึงได้ เมื่อคนเข้าสู่วัยชรา แต่เมื่อเปรียบเทียบในอัตราส่วนร้อยละแล้วจะพบว่าสตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นอยู่ในอัตราที่สูงกว่าสตรีในเขตเมือง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าสตรีในเขตชนบทยังคงยึดถือขนบธรรมเนียมเก่าแก่ คือบุตรจะต้องเลี้ยงดูบิดามารดาตอบแทนเมื่อบิดามารดาแก่ชรา ดังนั้น สตรีในเขตชนบทจึงมีความคิดเห็นว่าการบุตรของตนพอที่จะเป็นที่พึงได้ สำหรับผู้ที่คิดว่าไม่แน่ใจในตัวบุตรว่าบุตรจะเป็นที่พึงได้หรือไม่ และขึ้นอยู่กับตัวของบุตรนั้น สตรีในเขตเมืองจะมีความคิดเห็นในอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าสตรีในเขตชนบท กล่าวคือ สตรีในเขตเมืองมีความคิดเห็น ร้อยละ 28.9 และสตรีในเขตชนบท มีความคิดเห็นร้อยละ 20.8 ส่วนความคิดเห็นว่าการบุตรจะเป็นที่พึงไม่ได้นั้น สตรีทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท มีความเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก โดยได้รับความเห็นจากสตรี ทั้งในเขต เมืองและเขตชนบท ร้อยละ 4.2 และ 3.9 ตามลำดับ สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าสตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นว่าการบุตรหลานของตนจะ เป็นที่พึงได้เมื่อคน เข้าสู่วัยชรา

สรุป

ในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของสตรีเกี่ยวกับบุตรนั้นพบว่า สตรีในเขตเมืองและสตรีในเขตชนบทมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และแตกต่างกันในหลาย ๆ เรื่อง เช่น มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องจำนวนบุตรซึ่งคิดว่ามีมาก ซึ่งสตรีในเขตเมืองส่วนใหญ่คิดเห็นว่าการจำนวนบุตรที่มีมากคือ มีบุตร 3-4 คนขึ้นไป ส่วนสตรีในเขตชนบทส่วนใหญ่คิดเห็นว่าการจะมีบุตร 5 คนขึ้นไปเกี่ยวกับผลดีของการมีบุตร 4 คนขึ้นไปนั้น สตรีในเขตชนบทเห็นผลดีในเรื่องเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีในเขตเมือง สำหรับผลเสีย สตรีในเขตเมืองและเขตชนบทมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องเศรษฐกิจ คือทำให้มีภาระมากขึ้น มีรายได้น้อยลงไม่พอส่งเสียบุตร เมื่อพิจารณาถึงผลดีผลเสียของการมีบุตร 2 คน พบว่า สตรีทั้งเขตเมืองและเขตชนบทเห็นผลดีในเรื่องเศรษฐกิจ เช่น ไม่มีภาระทางการเงิน เสียค่าใช้จ่ายน้อยลงและเห็นผลเสียในเรื่องการส่งเสียบุตรเพียงสองคนน้อยเกินไป ส่วนผลดีของการไม่มีบุตรนั้น สตรีทั้งเขตเมืองและเขตชนบทเห็นผลดีในเรื่องไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ทำให้มีอารมณ์ดีมีความสุข สำหรับผลเสียนั้นสตรีทั้งสองเขตจะเห็นผลเสียในเรื่องไม่มีใครเลี้ยงดูเมื่อแก่ชราและนอกจากนี้สตรีในเขตเมืองและเขตชนบทส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการบุตรของตนสามารถที่จะเป็นที่พึงได้เมื่อคนเข้าสู่วัยชรา